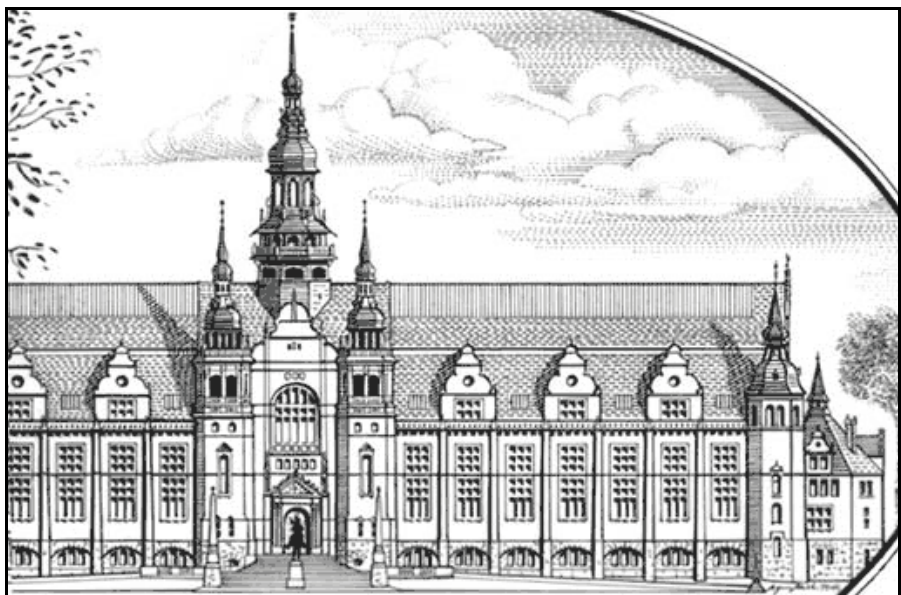

Gondolatok Miski Török Ágnes művészi pályafutásáról

Magyarországon a Budapesti Képző- és Iparművészeti gimnáziumba jártam. Itt kezdtem el 14 évesen komolyan rajzolni, festeni. 1976-ban költöztem Svédországba. Itt felvettek a Művészeti Főiskola (Konsthögskola) formatervezés és rézmetszés szakára, amit sikerrel el is elvégeztem. A főiskolai tanulmányok befejezése után 17 évig a svéd pénzjegy-nyomdában dolgoztam, mint rézmetsző és formatervező. Megrendelőim a legkülönbözőbb országokból voltak. Nagy szakmai elismerés volt számomra, amikor néhány éve a Konstfack meghívott vendégelőadónak.

Mindannyian, akik Svédországban élünk, jól ismerjük az itt használatos pénzérméket, papírpénzeket. Naponta számtalan alkalommal vesszük kezünkbe a fényes érméket, a ropogós vagy éppen gyűrött bankjegyeket, számoljuk le a fizetendő összeget a pénztáraknál. Megszoktuk a külsejüket, és már a méretükről, színükről felismerjük őket.

Eszünkbe sem jut, hogy elmélyedjünk a pénzjegyek rajzolatainak bonyolult szövevényeiben, hogy művészi alkotásként szemrevételezzük a ránk tekintő arcképeket, hogy addig soha nem észrevett, apró díszítéseket, mindig látott, de mégis mindig rejtve maradt érdekességeket fedezzünk fel rajtuk. A pénzérme, a papírpénz soha nem a művészi alkotás képzetét kelti fel bennünk. Pedig ezeknek a mo-

tívumoknak a megálmodása, aprólékos kidolgozása bizony nem hétköznapi munka, hanem bonyolult, időigényes és fáradtságos művészi tevékenység eredménye. A pénzrajzoló éppúgy művészi alkotást hoz létre, mint a festő vagy a szobrász. Vedd csak a kezedbe, kedves olvasó, a svéd ezerkoronás pénzjegyet. *Gustav Vasa* tekintélyt parancsoló, méltóságot sugárzó arcképe néz rád. Végy egy nagyítót, és meglátod a leheletfinom vonalakat is, amelyek nem csak az arcot, hanem a korhú ruházat legkisebb részleteit is megjelenítik. Nézd meg a hátoldalát is. Elmélyed-tél-e valaha is az 1555-ből származó aratási képen? *Olaus Magnus* „Az északi népek történelme” című munkájában található az eredetije. A középkori festmény tökéletes hűséggel adja vissza a gondos művészi kéz. Ha nincs ezerkoronásod, akkor elővehetsz egy ötvenkoronást is. *Jenny Lind* bájos arca, kecses vállalai, finom nőies vonásai szinte fotográfiai hűséggel jelennek meg a rajzoló aprólékos keze munkája nyomán. A nemzet csalogányának portréját egy 1845-ből származó litográfia alapján készítette el a mai kor ismeretlen művésze. A húszkoronás mellékmotívumán egy lovas kocsi látható. Hogy mi okból került ez a kép *Selma Lagerlöf* arcképe mellé? Mert az ekipázás egyik utasa maga az író. A képet nézgetve szinte hallani lehet a paták kopogását, a kocsi merev fakerekeinek gördü-

lését a kavicsos úton. A lovak ábrázolása mozgást, lendületet sugároz; az egyik ló félre-fordított feje szinte játékoságot is érzékeltet. Az ötszázason a főalak arcképe mögött, mint mellékmotívumot, az 1668-ban alapított első nemzeti bankházat jeleníti meg a művész. Nos, elég a rejtélyeskedésből. Az eddig említett képeknek, de nagyon sok más, ismert vagy kevésbé ismert pénzmotívumnak, bélyegnek, festménynek, könyvborítónak alkotója egy honfitársunk, Miski Török Ágnes, akire méltán lehetünk büszkék Nem csak mi, svédországi magyarok, de minden magyar, bárhol is éljen ezen a földgolyón.

– Minden egyes feladat egy új kihívás, amit meg kell oldani - mondja Ágnes. – Élvezem a sokféleségét, sokoldalúságát, minden feladattal tanulok valamit. Akkor is, ha elolvasok egy könyvet, és ki kell, hogy találjak egy hozzáillő borítót, illusztrációt, vagy ha egy vállalat új cégjelén, logóján dolgozom. Meghallgatom a megrendelő kívánságát, és megpróbálok ráérezni arra, hogy mi a legmegfelelőbb, úgy, hogy az ugyanakkor szép is és harmonikus is legyen.

Évtizedes szakmai képzés

Sok munkába, fáradságba telt, mire Ágnes kitanulta a szakma minden csínját-bínját. A rézmetszési technika tökéletes elsajátítására legalább tíz évre van szükség, és nagyon fontos a magas szintű rajztudás is, mivel ezt a munkát ma is ugyanúgy művelik, mint évszázadokkal ezelőtt. Maga a technika a 16. században fejlődött ki; *Dürer* volt a rézmetszés technikájának kidolgozója és mestere.

Miski Török Ágnes méltó folytatója az évszázados technikának. A szakmai tökély elérése után sorban jöttek a megbízások, felkérések. A francia posta megrendelésére 1993 és

1998 között bélyegsorozatokat metszett. Majd bankjegyeket komponált és metszett, többek között Venezuela, Namibia, Tanzánia, Jemen és Kongó megrendelésére.

– A bankjegykészítés igen felelősségteljes munka; ez a kis grafikai lap sokmilliók kezébe eljut. Olyanok kezében is forog nap mint nap, akik életükben soha nem voltak egy múzeumban, és soha nem is fognak más grafikát látni. Ezért, amikor dolgozom, érzem a fontosságát annak, hogy a tudásom legjavát adjam.

Az év legszebb bankjegye

Miski Török Ágnes munkáját szakmailag is sokra értékeli. Nemzetközi elismeréseket is kapott, de ezekről a természeténél fogva szerény Ágnes nem szívesen nyilatkozik. Annyit mégis hadd áruljunk el, hogy az általa tervezett új kanadai húszdolláros tavaly elnyerte az év legszebb bankjegye címet.

– Szabad teret hagytam a művészi alkotó kedvemnek is, nagy előszeretettel festek és rajzolok portrékat és alkotok kompozíciókat is. Hét évvel ezelőtt önállósítottam magam, és most mint szabad-úszó dolgozom. A bankjegyeket, bélyegeket gyakran az illető ország nemzeti hőseinek arcképei, fordulópontot jelentő történelmi eseményei díszítik. De az sem ritka, hogy az országra jellemző ipari vagy mezőgazdasági munkát vagy munkaeredményeket akarja a megrendelő megörökíttetni. A technikai hitelesség vagy a korhűség miatt olykor hosszas kutató, felderítő munkára van szükség, hogy az ábrázolt motívum minden részletében megfeleljen a valóságnak. Mindezt megálmodni, és részlemezbe metszeni nem kis feladat. A Svédországban elterjedt művészeti irányzattal szemben, ahol nem túl fontos a szépség és a szakmai tudás, mégis a szépet és harmonikust keresem és próbálom megvalósítani. A saját belső szükségleteimből indulok ki, meg abból, hogy én nem szeretnék valamit sokáig nézegetni, ami elborzaszt. Ha meghökkentő is kell, hogy legyen néha a téma, de valahol valami szépet szeretnék belevarázsolni. *Goya* a háború borzalmaival csodálatosan szép grafikai technikával ábrázolta, amit ma is szívesen megnézünk, de mennyire lesz maradandó az, ami csak kizárólag elborzaszt, és még technikailag sincs szépen megoldva? A divat elmúlik, és a kép lassan lekerül a falról.

Az alma nem esik...

– A technika elsajátítása izzadságos munka, amit egyre kevesebben akarnak végigcsinálni. A tiszteletreméltó kevesek közé sorolnám Mónika lányom, aki a legnagyobb büszkeségem, és aki már most a festészet technikájában el is hagyott.

Hadd áruljuk el azt is, hogy Mónika kitűnő eredménnyel végezte el a budapesti Képzőművészeti Egyetem ötéves restaurátori szakát. Az alma nem esik messze a fájától... Egy újabb alkotó, aki a magyarok, a magyarság jó hírért terjeszti, öregbíti szerte a világban.

**Perger Dénes
Sztás László**

Megjelent a Híradó 100. számában